

POROČILO O DELU KNJIŽNICE VELENJE ZA LETO 2022

UVOD

Leto 2022 je vedno bolj postajalo normalno leto. V prvih mesecih leta so še trajali nekateri omejevalni ukrepi (testiranje, nošenje mask, preverjanje PCT), s pomladjo pa so se ti ukrepi vedno bolj rahljali. Enot Knjižnice Velenje (v nadaljevanju Knjižnica) v tem letu nismo več zapirali, naši bralci in uporabniki so se lahko ponovno gibalni po prostorih in si sami izbirali želeno gradivo. Tudi dostop iz zgornjega nadstropja objekta Center Nova smo odprli in omogočili prehajanje iz knjižnice v kavarno in obratno.

Vse tri enote so delovale nemoteno kljub nekaterim dolgotrajnejšim bolniškim izostankom in pogostih tedenskih izolacijah zaradi Covida. Odsotnost delavcev smo zagotavljali z dodatnim angažiranjem pogodbenih delavcev in nenehnih prerazporeditvah dela med strokovnimi delavci Knjižnice.

Z letom 2022 se je zamenjal lastnik večinskega deleža objekta Center Nova, ki je posledično imenoval tudi novega upravnika objekta. Posledice tega smo občutili na dveh ravneh:

- močno se je zvišal finančni delež Knjižnice Velenje pri pokrivanju stroškov upravljanja,
- s pomočjo ustanoviteljice se je z novimi lastniki sprejel načrt vlaganj v objekt in gospodarjenja s skupno lastnino objekta (popravilo teras, dvigal, čiščenja notranjosti in okolice objekta).

Stroški zaradi višanja cen energentov skozi leto so se še poviševali, kar pa ni usodno vplivalo na poslovanje Knjižnice, saj smo uvedli nekatere racionalizacijske ukrepe pri drugih materialnih stroških. Nadaljevali smo s pripravo strateškega načrta knjižnice. Z obširno anketo smo preverili odnos zunanjega okolja do funkcij delovanja Knjižnice Velenje, opravljeni so bili intervjuji z vsemi strokovnimi delavci Knjižnice in usklajevalni sestanki z MO Velenje pri pripravi ključnega strateškega krovnega dokumenta na področju kulture »Lokalni program kulture Mestne občine Velenje 2022-2028«. Odnosi s strokovnim svetom zavoda, svetom zavoda, občino ustanoviteljico in ostalima dvema občinama so bili na zelo visoki ravni in samo želimo si lahko, da bo sodelovanje tako kvalitetno teklo še naprej. To je zagotovo pomembno sporočilo tudi splošni lokalni javnosti, da Knjižnica dobro deluje in ima ustvarjene pogoje za vsebinski nadaljnji razvoj.

1 PREDSTAVITEV ZAVODA

Knjižnica Velenje je bila od ustanovitve leta 1962 samostojna vse do oblikovanja Kulturnega centra Ivana Napotnika Velenje leta 1975. Kulturni center Ivana Napotnika je obsegal štiri organizacijske enote: Knjižnico, Prireditve, Muzej in Galerijo. 3. 2. 2004 je bil Kulturni center Ivana Napotnika Velenje reorganiziran v Javni zavod Knjižnica Velenje in Javni Zavod Muzej Velenje. Knjižnica Velenje, kot pravni naslednik Kulturnega centra Ivana Napotnika, je v organizacijskih enotah Knjižnica in Prireditve opravljala knjižnično in prireditveno dejavnost še do 12. 3. 2008, ko je bila iz nje s spremembami in dopolnitvami Odloka o ustanovitvi izločena prireditvena dejavnost (ustanovitev Festivala Velenje). Z občinama Šoštanj in Šmartno ob Paki ima zavod sklenjeni pogodbi o izvajanju knjižnične dejavnosti na njenem področju.

Splošna knjižnica je ustanova, namenjena vsem prebivalcem območja. Po zakonu o knjižničarstvu gre za javno službo, ki jo v osnovi organizirajo in financirajo občine, država pa jo podpira pri različnih projektih in nabavi knjižničnega gradiva. Knjižnica je namenjena vsem prebivalcem ne glede na njihovo starost, spol, izobrazbo, veroizpoved, nacionalno ali socialno pripadnost itd., in predstavlja enega stebrov lokalnega kulturnega, izobraževalnega in družabnega življenja, s splošno dostopnostjo do zbranega znanja in informacij pa vpliva tudi na gospodarski razvoj in socialno promocijo. Organi zavoda so: direktor, svet Knjižnice in strokovni svet. Direktor: Drago Martinšek. Svet Knjižnice: Dimitrij Amon (predsednik), Gašper Koprivnikar, Tjaša Oderlap, Veronika Juvan, Marija Antonija Kovačič, Marjeta Blatnik, Brina Zabukovnik Jerič. Strokovni svet: Zdenko Gorišek, Nina Mavec Krenker, Dušan Pirc, Katja Gjerkeš Knežević, Andreja Stvarnik, Frank Špiler. V zavodu je bilo 31. 12. 2022 zaposlenih 29 delavcev in 1 javna delavka.

Mreža knjižnic

V mreži Knjižnice delujejo tri krajevne knjižnice, ki so v treh občinskih središčih našega področja: Knjižnica Velenje, Mestna knjižnica Šoštanj in Knjižnica Šmartno ob Paki.

2 PRAVNE PODLAGE DELOVANJA IN ZAKONODAJA

Pravne podlage so objavljene na: <https://www.knjiznica-velenje.si/knjiznica/dokumenti-knjiznice-2/>

3 KNJIŽNIČNA ZBIRKA

3.1 Zaloga

Knjižnična zbirka Knjižnice je konec leta 2022 štela skupaj 205.351 enot oz. 79.723 naslovov, serijskih publikacij je bilo 3.007 enot.

Skupaj štejemo 189.485 enot knjižnega gradiva ter 15.866 enot neknjižnega gradiva (92,27 %: 7,73 %). Leposlovja je 118.947 enot gradiva, strokovnega gradiva 86.404 enot (57,92 %: 42,08 %). Otrokom in mladini¹ je namenjeno 84.845 enot gradiva, odraslim 120.506 enot (41,32 %: 58,68 %).

Največ gradiva je v Velenju, 156.562 enot z 89.506 različnimi naslovi. Leposlovnega gradiva je 86.257 enot, strokovnega 70.305 enot, knjižnega gradiva je 143.653 enot in neknjižnega 12.909 enot. Za otroke in mladino je na izbiro 62.910 enot gradiva, za odrasle 93.652 enot.

V Mestni knjižnici Šoštanj obsega zbirka 33.284 enot gradiva s 30.059 naslovi, od tega je leposlovnega gradiva 21.317 enot in strokovnega gradiva 11.967 enot. Knjižnega gradiva je 31.290 enot in 1.994 enot neknjižnega. Za otroke in mladino je namenjeno 14.203 enot, odraslim 19.081 enot.

V Knjižnici Šmartno ob Paki obsega zbirka 15.505 enot s 14.514 naslovi. V zbirki je 14.542 enot knjižnega gradiva ter 946 enot neknjižnega gradiva. Leposlovja je 11.373 enot ter 4.132 enot strokovnega gradiva. Otrokom in mladini je namenjeno 7.732 enot, odraslim 7.773 enot.

3.2 Prirast

V letu 2022 smo pridobili 5.899 enot gradiva s 3.368 različnimi naslovi, od tega 5.646 knjižnega gradiva ter 253 neknjižnega gradiva. Med novostmi je 3.572 enot leposlovja ter 2.327 enot strokovne literature; 3.561 enot je za odrasle ter 2.338 enot za otroke in mladino. V dar je bilo sprejetih 652 enot gradiva. Največji prirast gradiva je v Velenju, in sicer 4.445 enot gradiva, 3.291 naslovov. Od tega je 4.246 enot knjižnega in 199 enot neknjižnega gradiva. Strokovnega gradiva je 1.956 enot, leposlovja 2.489 enot. Za otroke in mladino smo nakupili 1.673 enot ter za odrasle 2.772 enot gradiva. Mestna knjižnica Šoštanj je v letu 2022 pridobila 1.077 enot gradiva, 1.066 naslovov, od tega 1.064 enot knjižnega in 13 enot neknjižnega gradiva. Strokovnega gradiva je 277 enot in leposlovja 800 enot. Za otroke in mladino smo kupili 493 enot ter za odrasle 584 enot gradiva. Knjižnica Šmartno ob Paki je v letu 2022 pridobila 377 enot gradiva, 368 naslovov, od tega 336 enot knjižnega in 41 enot neknjižnega gradiva. Strokovnega gradiva je 94 enot, leposlovja 283 enot. Za otroke in mladino smo nabavili 172 enot ter za odrasle 205 enot gradiva. Nakup gradiva v letu 2022 je bil bolj naklonjen leposlovnemu gradivu (60,55 %) kot strokovnemu gradivu (39,44 %). Strokovna priporočila so strokovno in leposlovnemu gradivu izenačila na enako razmerje (50 %).

3.3 Finančni prihodki za nakup gradiva

¹ Izraz »mladina« vključuje mlade do vključno 14. leta starosti.

Preglednica 1: Prihodki glede na financerja zadnji nekaj let (v evrih)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
MO Velenje	57.200	57.200	57.200	57.200	61.200	64.500	64.000
Občina Šoštanj	17.000	15.914	15.770	16.000	18.000	18.000	18.000
Občina Šmartno ob Paki	4.000	4.500	6.300	4.500	4.500	4.500	4.500
Ministrstvo za kulturo (MK)	31.160	32.360	31.752	34.645	40.848	46.799	47.182
Skupaj	109.360	109.974	111.022	112.345	124.548	133.799	133.682

3.4 Odpis gradiva

Izločanje in odpis knjižničnega gradiva je sestavni del oblikovanja in izgradnje kvalitetne knjižnične zbirke. V ta namen v knjižnici vsaj enkrat letno izločimo zastarelo, izrabljeno, izgubljeno ali izčrpano knjižnično gradivo. Komisija je izločala in odpisala gradivo, ki je glede na namen knjižnice vsebinsko ali fizično neustrezno, po naslednjih kriterijih: poškodovano in umazano gradivo drugo gradivo v slabem stanju, odvečna e-gradiva, ki glede na povpraševanje ne ustrezajo več potrebam uporabnikov, nepopolno gradivo, zastarelo gradivo, gradivo, ki je dostopno tudi v drugih knjižnicah, starejše izdaje gradiva, ki jih lahko nadomestimo z novjšimi, pogrešano gradivo zaradi kraja, izgube in podobno. Skupni odpis v letu 2022 je dosegel 3.385 enot. Od tega smo izločili 2.930 enot knjižnega in 455 enot neknjižnega gradiva.

4 UPORABA KNJIŽNICE

4.1 Odprtost knjižnice

Mestna knjižnica Velenje je bila odprta 60 ur tedensko, Mestna knjižnica Šoštanj 36 ur tedensko in Knjižnica Šmartno ob Paki 20 ur tedensko. Skupaj so bile v letu 2022 vse tri enote odprte 5465 ur.

4.2 Obisk knjižnice

Celotni obisk knjižnice izračunavamo preko različnih parametrov. Tako beležimo obisk kot vstop osebe (posameznika) v prostore knjižnice in se meri s senzorjema na obeh vhodih. Merimo tudi obisk oseb, ki se udeležijo prireditve v organizaciji knjižnice. Prav tako merimo število obiskov, ki temeljijo na transakcijah v sistemu COBISS, evidentiranih v izposoji. Obisk, ki ga beležimo za potrebe tega poročila, zajema upoštevanje obiskov članov, ki so jih opravili zaradi izposoje/vračanja gradiva na dom, vpisa, rezervacije/naročanja gradiva ali druge spremembe podatkov. Kot spletni obisk knjižnice je všteti tudi obisk spletnih portalov za izposajo elektronskih knjig, kot sta Biblos in Audibook. Knjižnica je v vseh treh enotah v letu 2022 zabeležila 199.716 obiskov. Knjižnico je obiskalo 135.543 oseb (110.123 v Velenju, 18.857 v Šoštanju in 6.563 v Šmartnem ob Paki), od tega zaradi izposoje in vračila gradiva 101.210 članov (80.889 v Velenju, 15.135 v Šoštanju in 5.186 v Šmartnem ob Paki). Prireditev se je udeležilo 6.930 oseb (v Velenju 6.068, Šoštanju 579 in v Šmartnem ob Paki 283). Preko oddaljenega dostopa mCobiss je bilo zabeleženo 57.297 obiskov ter preko spletnega mesta 6.876 obiskov.

4.3 Izposoja gradiva

Na dom je bilo v letu 2022 izposojenih in podaljšanih 239.987 enot, od tega 222.954 enot knjižnega gradiva ter 17.033 enot neknjižnega gradiva. Leposlovja je bilo 175.098 enot gradiva, neleposlovnega gradiva 64.889 enot. Za odrasle je bilo izposojenega 162.387 enot gradiva, otrokom in mladim 72.698 enot gradiva ter drugim² 4.902 enot gradiva. V Velenju je knjižnica v letu 2022 na dom izposodila 183.733 enot gradiva, 173.747 enot knjižnega gradiva ter 9.986 enot neknjižnega gradiva, od tega je bilo 130.144 enot leposlovja, neleposlovnega gradiva pa je bilo 53.589 enot. Odraslim je bilo izposojeno

² gradivo drugi: gradivo za pravne osebe, zunanje ustanove ter enote za medoddelčno izposajo

124.813 enot gradiva, otrokom in mladini 54.785 enot ter 4.135 enot gradiva drugim. V Šoštanju je bilo v letu 2022 na dom izposojenih 36.689 enot, od tega 35.223 enot knjižnega in 1.466 enot neknjižnega gradiva. 24.492 enot so si izposodili odrasli, 11.574 enot mladina. Leposlovnega gradiva je bilo izposojeno 28.812 enot ter neposlovnega gradiva 7.877 enot. Knjižnica v Šmartnem ob Paki je v letu 2022 na dom izposodila 12.389 enot, od tega 11.806 knjižnega in 583 enot neknjižnega gradiva; 7.420 enot so si izposodili odrasli, 4.861 enot otroci in mladina ter 108 enot drugi uporabniki. Leposlovnega gradiva je bilo izposojeno 10.312 enot ter neposlovnega gradiva 2.077 enot.

Medknjižnična izposoja

Člani knjižnice si lahko izposojajo gradivo v vseh treh lokalnih knjižnicah in naročajo gradivo iz tiste, kjer je trenutno prosto. Posredno, preko medknjižnične izposoje, je članom knjižnice omogočen dostop tudi do gradiva drugih slovenskih in tujih knjižnic. V letu 2022 smo iz drugih knjižnic naročili 424 enot gradiva, dobavljenih pa je bilo 397 enot knjižnega gradiva. Iz Knjižnice Velenje je bilo naročenih 143 ter dobavljenih 140 enot gradiva.

4.4 Komunikacija članov s knjižnico

Moja knjižnica in mCobiss

Spletni servis Moja knjižnica in aplikacija za mobilne naprave mCobiss se uporabljata za osnovno samostojno komunikacijo člana s knjižnico. Preko teh dveh servisov je bilo lani opravljenih 57.297 transakcij.

Biblioфон

Storitev Biblioфон članom knjižnice omogoča podaljševanje roka vrnitve izposojenega gradiva preko najbolj razširjenega komunikacijskega sredstva – telefona, 24 ur na dan, vse dni v letu. Del storitve Biblioфон je tudi SMS obveščanje o datumu roka vrnitve izposojenega gradiva. V letu 2022 je bilo na spletni servis Biblioфон opravljenih 135 klicev. Skupaj je bilo 296 enotam podaljšan čas izposoje. Iz servisa Biblioфон je bilo poslanih 10.580 SMS obvestil, ki naše bralce opominjajo na skorajšnji potek izposojnega roka gradiva.

eFollowr

Knjižnica svoje prireditve in dogodke predstavlja mesečno z nekoliko obsežnejšim mesečnim napovednikom dogodkov v knjižnici. Za napovednik prireditev uporabljamo e-pošto in brezplačno aplikacijo eFollowr, ki si jo člani sami namestijo na telefon.

5 ČLANI

Uporabniki knjižnice so fizične ali pravne osebe, ki uporabljajo gradivo ali storitve knjižnice, član pa je registriran uporabnik, kar pomeni, da se je v knjižnico včlanil z namenom, da bi v skladu s knjižničnimi pravili uporabljal gradivo ali storitve, znotraj knjižnice ali izven nje. Knjižnica pokriva območje, ki ga sestavljajo MO Velenje ter občini Šoštanj in Šmartno ob Paki, skupaj 44.333 prebivalcev³. Od tega jih živi v MO Velenje 32.431 (73,6 %), v občini Šoštanj 8.539 (19,2 %) ter v občini Šmartno ob Paki 3.363 (7,1 %). Aktivni člani so člani, ki so imeli v letu 2022 zabeležen vsaj en fizični ali elektronski obisk v Knjižnici in takšnih je bilo 9.412, od tega je 2.914 članov starih manj kot 15 let.

6 ELEKTRONSKI VIRI

Podatkovne zbirke so na spletni strani Knjižnice Velenje dostopne preko menija e-knjižnica. Poleg lastnega gradiva ponuja knjižnica tudi dostop do nekaterih podatkovnih zbirk: Tax-Fin-Lex, EBSCOhost, arhiv Večera, SSKJ2, EBonitete, PressReader, EBooks, ki so sicer plačljive, a jih člani knjižnice lahko uporabljajo brezplačno tudi od doma oz. iz računalnikov zunaj knjižničnih prostorov. Skupaj je bilo

³ na dan 1. 1. 2022

zabeleženih 400 oddaljenih prijav na 396 obiskanih straneh. Največ prijav beležimo v podatkovno zbirko eBonitete z 249 prijavami.

Leta 2022 smo lahko ponudili že kar 2.879 licenc, kar je tudi 2.879 različnih naslovov e-knjig. V letu 2022 je osnovni paket, ki je za knjižnico brezplačen, sestavljalo 256 licenc. Knjižnica je za vse tri enote dokupila še 375 licenc, kar je hkrati tudi 375 novih naslovov e-knjig. Izposoja e-knjig iz baze Biblos je v letu 2022 dosegla številko 4.678 izposoj.

Od leta 2020 si lahko člani Knjižnice izposodijo zvočne (avdio) knjige preko mobilne aplikacije Audibook. V letu 2022 smo dokupili 134 naslovov, skupaj Knjižnica ponuja 648 naslovov. V letu 2022 si je 157 članov izposodilo 619 zvočnih knjig.

V letu 2022 smo se pridružili knjižnicam, ki svojim članom omogočajo izposoj oglede filmov iz Baze slovenskih filmov (BSF). BSF je prosto dostopna baza podatkov, slikovnega, pisnega, zvočnega in video gradiva o slovenskih filmih in filmskih ustvarjalcih na spletu, ki sistematično popisuje slovensko filmsko produkcijo in skrbi za digitalno distribucijo domačih avdiovizualnih del. Člani Knjižnice si lahko brezplačno izposodijo film za ogled.

7 DOMOZNANSTVO

Prirast v domoznanski zbirki v letu 2022 je 378 enot bibliografsko obdelanega in inventariziranega gradiva, 243 katalogiziranih člankov - oboje v sistemu Cobiss - in 151 digitaliziranih enot z metapodatki obdelanega gradiva v digitalni domoznanski zbirki DIGIDOM. Dejanski prirast je višji, vendar del gradiva še ni obdelan in inventariziran.

Končali smo izločanje pomembnejših knjig iz Krapeževe zbirke, ki smo jih vključili v našo zbirko starejših tiskov, preostalo gradivo pa je v depozu združeno v zbirko.

Digitalizacija in vnos gradiva iz podarjenega arhiva Gledališča Velenje (video posnetki gledaliških predstav, fotografije, plakati, letaki, programski listi, scenaristični tipkopisi) v našo digitalno domoznansko zbirko DIGIDOM, del gradiva pa je katalogiziran in predvsem v obliki zbirnih zapisov vključen v klasično domoznansko zbirko.

Rezultat katalogizacijskega dela v letu 2022 na področju domoznanstva je kreiranje 424 novih bibliografskih zapisov.

Digitalizirana domoznanska zbirka DIGIDOM po brisanju duplikatov obsega 8.846 enot z metapodatki opremljenega gradiva.

Za klasično domoznansko zbirko smo pridobili približno 60 metrov knjižnih polic. Vse domoznansko gradivo v obsegu 9.121 enot smo prerazporedili in na novo postavili na police.

V DIGIDOM je bilo vnesenih 151 novih z metapodatki opremljenih digitalnih objektov, trenutni obseg te zbirke je 8.846 digitalnih enot. S pogodbmami so urejene avtorske pravice za del gradiva, ki ga bomo lahko prikazovali tudi na spletu (Muzej Velenje, Festival Velenje, Gledališče Velenje, Milan Marič, Tomo Čonkaš, Jože Miklavc itd.).

Za spletni portal o kulturni dediščini Kamra smo prispevali dva prispevka v obliki digitalnih zbirk: Kajuhovo dopisovanje z domačimi in Gustav Šilih. Prirast večpredstavnih elementov v letu 2022 je 3, ogledov zapisov naše knjižnice je 10.906.

Za Šaleški biografski leksikon so bila napisana in objavljena štiri nova gesla. Stara gesla so sproti posodobljena. Beležili smo približno 31 tisoč ogledov in 12 tisoč uporabnikov.

Uredili smo in izdali ter na prireditvi javno predstavili zelo obsežen 19. zvezek družboslovno humanistične knjižne zbirke Šaleški razgledi. Za razglede smo prispevali pet člankov (Silvo Grmovšek: Kajuh bo za vedno ostal pesnik upora; David Vidmar Čeru dva članka: V zakladnici ostalin in mejnikov ter drugi članek Na obrobju Napoleonove Ilirije; Andreja Ažber: Prezrti iskalec Karel Klančnik in njegova nemirna literarna pot. Vsi trije avtorji so pripravili prispevek z naslovom Knjižne novosti iz Šaleške doline.

Ob Kajuhovem letu 2022 smo izdali štiri naslove monografij o Kajuhu: Kajuh proza, Kajuh dopisovanja, Kajuh objave in Kajuh podobe. Avtorji monografij so zunanji sodelavci, soavtorica in strokovna sodelavka Andreja Jurkovnik pa je iz domoznanskega oddelka Knjižnice. Izidi monografij so bili medijsko zelo dobro pokriti (pisanje besedil za prispevke v medijih, knjižni kotiček, zgibanke, letake, promocijska gradiva in Facebook).

Letošnji prirast nabave in obdelava gradiva za študijsko zbirko (interna oznaka Čo) je 23 enot gradiva, skupni obseg zbirke je 3.795 enot.

Letošnji prirast nabave, obdelave in inventarizacije gradiva za zbirko starejših tiskovin (interna oznaka bib) je 80 enot katalogiziranega in inventariziranega gradiva (pomembna pridobitev so starejši tiski, ki jih je podaril Peter Krapež), skupni obseg zbirke pa je 1.006 enot.

Najvišje strokovno priznanje za pomemben prispevek k razvoju domoznanske dejavnosti Goropevškovo priznanje je v letu 2022 prejel Silvo Grmovšek iz Knjižnice Velenje.

8 PRIREDITVE in DOGODKI

8.1 Prireditve in dogodki v Knjižnici Velenje

V letu 2022 smo po dveh pandemskih letih končno lahko delali brez omejitev. Uspešno smo izpeljali vse načrtovane dogodke, prireditve in razstave.

Odločitev za izvedbo ene večje in prepoznavne prireditve na mesec se je pokazala kot smiselna in utemeljena. Obiskovalci knjižničnih prireditev so zadovoljni s ponudbo, proaktivno se odzivamo na predloge za predstavitev knjig, razstav, sodelovanj z društvi in posamezniki.

V letu 2022 smo organizirali naslednje dogodke:

- postavitve priložnostnih razstav v sodelovanju z društvi, zavodi in posamezniki;
- predstavitev knjig in pogovori z avtorji;
- Šaleški razgledi v živo (predavanja);
- potopisni večeri (enkrat mesečno povabimo popotnike, da z nami delijo izkušnje, fotografije in dogodivščine s svojih potovanj po svetu);
- predavanja na temo zdravja;
- Cool knjiga z vami na počitnicah (poletni bralni seznam za najstnike) in skozi vse šolsko leto seznam Cool knjiga = kul slovenska knjiga;
- Filmoljubci za najstnike (mesečna srečanja Filmoljubci beremo filme);
- Filmska značka za mlade (seznam filmov za najstnike);
- Filmski dnevi v sodelovanju s Šolskim centrom Velenje (projektni dnevi filma, izbirne vsebine dijakov ŠCV);
- Lego robotika za otroke;
- sodelovanje pri organizaciji poletnih Zabavnih sred za otroke;
- nadaljevanje projekta Beri z nami na velenjski plaži;
- Bralna značka za odrasle (priprava bralnega seznama, naročanje ustreznega števila knjig, organizacija uvodne prireditve s predstavitvijo knjižnega seznama in zaključne prireditve s podelitvijo priznanj in nagrad);
- Dan in Noč knjige, 23. aprila (priprava niza dogodkov);
- Dan pismenosti, 8. septembra (pričetek projekta Bralna značka za odrasle in pogovor z avtorjem);
- Bralni klub za odrasle Moč branja;
- Spletni bralni klub Sončni žarek;
- Bralne urice v Domu za varstvo odraslih Velenje in Bralne čajanke v Centru starejših Zimzelen Topolšica;
- Parada učenja in Teden vseživljenjskega učenja (sodelovanje z Ljudsko univerzo Velenje);
- Zelena pismenost (sodelovanje z društvom DPM Levi breg);
- Pikina bralna značka (sodelovanje pri pripravi bralnega seznama, skupen sestanek s partnerskimi mesti, razdelitev materiala, organizacija zaključka PBZ z gosti in podelitvijo na prizorišču Pikinega festivala, obisk partnerskih mest skupaj s Piko Nogavičko);
- Pravljični večeri za odrasle (v sodelovanju z Mariborsko knjižnico in partnerskimi knjižnicami smo pripravili maja 2022 pravljčni večer za odrasle);
- Mednarodni dan knjig za otroke (posebne pravljčne ure, razstave);
- Pravljična joga (v sodelovanju z Nino Časl);
- Medvedek Tapko (v sodelovanju z Janjo Rednjak);
- otroške ustvarjalne delavnice;
- sodelovanje pri projektu Božiček za en dan;

- Novo v knjižnici (objava prispevkov s priporočenimi knjigami v tedniku Naš čas);
- Priporočamo (projekt knjižnic celjske regije, kjer vsak mesec priporočimo kakovostno knjigo v branje);
- sodelovanje z javnimi zavodi in društvi;
- dobrodelna akcija Klic iz omare (skupaj z Rotary klubom Velenje smo pridobili 300 eur za nakup igrač za Igroteko);
- Sodelovanje v projektu Športajmo in berimo (v sodelovanju z Mariborsko knjižnico, ostalimi partnerji in Gimnazijo Velenje);
- aktivno sodelovanje na Pikinem festivalu;
- poletna bralnica na terasi pred knjižnico;
- Knjižnica na velenjski plaži;
- sodelovanje z mediji (VTV, Naš čas, Radio Velenje);
- objavljanje dogodkov na spletni strani, FB, in IG Knjižnice Velenje.

Branju prijazna občina

Združenje splošnih knjižnic, Skupnost občin Slovenije in Ministrstvo za kulturo RS so podelili nazive Branju prijazna občina tistim občinam, ki posebno pozornost posvečajo knjigi in branju. Naziv, ki je namenjen spodbujanju aktivnosti lokalne skupnosti za izboljšanje bralne pismenosti in kulture, so tokrat prejele občine: Kobarid, Metlika, Prebold, Rogaška Slatina in Vransko. Naziv je veljaven tri leta, po tem obdobju pa prejemnica naziva strokovni komisiji ponovno predstavi rezultate na tem področju. V letošnjem letu so nazive za nadaljnja tri leta podaljšale občine Dobrepolje, Hoče-Slivnica, Postojna, Ravne na Koroškem in Ruše ter mestne občine Celje, Maribor in Velenje.

Novo v letu 2022

Lažje berem.

V zbirko smo vključili knjižno in neknjižno gradivo, ki je razdeljeno v naslednje skupine: brajica, znakovni jezik, zvočne knjige, disleksija, večji tisk in lahko branje. Gradivo smo opremili s slikovnimi oznakami, piktogrami, za še lažje in boljše prepoznavanje. Vsaka izmed zgoraj omenjenih skupin ima namreč svojo slikovno oznako, ki pripomore k hitri orientaciji, najprej v prostoru, potem pa tudi med gradivom.

Športajmo in berimo.

V letu 2022 je bila Knjižnica Velenje povabljen s strani Mariborske knjižnice v projekt Športajmo in berimo (#športajmoinberimo). Gre za nacionalni medresorski program za spodbujanje branja med mladimi športniki in športnicami. Program je oblikovan v sodelovanju med Ministrstvom za kulturo RS, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport RS, Zavodom RS za šolstvo, Centrom za spodbujane bralne pismenosti v Mariborski knjižnici, Javno agencijo za knjigo RS in Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenjem športnih zvez. Povezali smo se z Gimnazijo Velenje in športnimi oddelki. V mesecu marcu smo gostili v Knjižnici Velenje dijake 2. in 3. letnika športne gimnazije, kjer je dijak Sebastjan Turinek predstavil svojo raziskovalno nalogo z naslovom A ti sploh veš, kaj ti lahko naredi gluten?, v septembru so dijaki poslušali predavanje na temo dopinga, v oktobru so bili Bralci meseca dijaki 1. letnika športnega oddelka Gimnazije Velenje, v decembru smo pripravili osrednji dogodek z znanimi športniki (Andrej Miklavc, Klemen Bauer, Darko Đurić in Marko Oštir), pogovor je vodil Peter Poles.

8.2 Prireditve in dogodki v Mestni knjižnici Šoštanj

V letu 100. obletnice rojstva Karla Destovnika Kajuha smo v Mestni knjižnici Šoštanj pripravili 9 večjih razstav na glavnem razstavišču in več manjših. Priredili smo več samostojnih dogodkov namenjenim odraslim, mladini in otrokom. Izvedli smo 9 bibliopedagoških ur, 4 v okviru projekta Rastem s knjigo, 4 v okviru kulturnega dneva v sodelovanju z OŠ KDK Šoštanj in eno bibliopedagoško uro za starše in otroke Vrtca Šoštanj, enota Gaberke ter več dopoldanskih obiskov ure pravljic za otroke Vrtca Šoštanj. Sodelovali smo v humanitarni akciji Božiček za en dan ali majhna škatla za velik nasmech, kjer smo s pomočjo občanov Šoštanja zbrali kar 55 daril. V februarju smo okna opremili z motivom Kajuh, samo en cvet, ki ga je oblikoval Rok Poles. V juniju smo posodobili vhod v knjižnico z novimi steklenimi vrati.

Razstave na glavnem razstavišču: Kajuh v barvah, Jožica Rogelšek: Sanjam, da bi sanjala sanje, Priložnostna grafična podoba KAJUH 100 LET, Ivo Stropnik, Naslikaj mi zgodbo: foto natečaj, Tovarna usnja Franz Woschnagg in sinovi, Spletni bralni klub Sončni žarek, 49. mala Napotnikova kiparska kolonija, Kajuh, moj pesnik). Panoptik: Ob kulturnem prazniku, Kajuh 100. Razstave na mladinskem in otroškem oddelku: Zima v Vrtcu Šoštanj, Vrtec Šoštanj, Kajuhovo leto v Vrtcu Šoštanj. Razstave na otroškem in mladinskem oddelku: Zimska pravljica, Zlate hruške, Sinji galeb – razstava ob 70-letnici zbirke Sinji galeb, Cool knjiga, Pomladna pravljica, Poletna pravljica, Pozdravljena vrtec in šola, Jesenska pravljica. Potopisna predavanja: Damir Cavnik: Santorini - izgubljena Atlantida, Adrijana Ježovnik Andrejc: Romunija, potovanje z avtodromom po deželi grofa Drakule, David Vidmar Čeru: Nova Zelandija - Dežela prijaznih Maorov, kuštravih ovc in skrivnostnih hóbitov, Brane Ternovšek: Razgledni stolpi Slovenije, Štirje jamarji z vlakom iz Celja do Kijeve, Damir Cavnik: Jonski otoki, David Vidmar Čeru: Fürstentum Liechtenstein: Spregledani biser Evrope. Odprtje razstave: Priložnostna grafična podoba KAJUH 100 LET. Cikel predavanj Šaleški razgledi v živo: Miran Aplinc, Zgodovina soteske Penk (spremljevalni dogodek Noči knjige); Mateja Medved in Janja Jedlovčnik Prva svetovna vojna skozi oči avstro-ogrskega vojaka, Šoštanjčana Henrika Mravljaka; David Vidmar Čeru Eugenia Schwarzwald in Šaleška dolina: življenje avstro-ogrske filantropinje, pedagoginje in pisateljice ter okoliščine njenega organiziranja otroške kolonije v Topolšici leta 1918. Predstavitev knjig: Brane Ternovšek, Razgledni stolpi Slovenije; Miklavž Komelj, Kajuh Dopisovanja; Vlado Vrbič in Andreja Jurkovnik, Kajuh Podobe. Otroške prireditve: Ura pravljic, Pravljična meditacija za otroke z Janjo in medvedkom Tapkom, Pravljična joga, Četrtekova peta (v sodelovanju z MZPM – Vila Rožle, Velenje). Poletno branje. Poletni knjižni kviz. Počitniški pozdravi naših bralcev: Ob 100. obletnici Ele Peroci smo bralcem MKŠO med poletnimi počitnicami ob obisku knjižnice podarili jubilejno poštno znamko. Prejeli smo nekaj pisnih počitniških pozdravov in domiselno izdelano Mačje mesto. Mayerjeva poletna čitalnica (v sodelovanju z Vilo Mayer): v poletnih mesecih junij, julij in avgust smo v sodelovanju z Vilo Mayer pripravili poletno čitalnico na prostem. Bibliopedagoška dejavnost: OŠ KDK Šoštanj, Kulturni dan 2. razredi, OŠ KDK Šoštanj, Projekt ristem s knjigo, 7. razredi, Vrtec Šoštanj, enota Gaberke, obisk otrok in staršev. Dan splošnih knjižnic: 20. novembra praznujemo vse slovenske splošne knjižnice. V ponedeljek, 21. novembra smo novim članom poklonili brezplačni vpis. Dobrodelna akcija: Božiček za en dan ali majhna škatla za velik nasmeh.

8.3 Prireditve in dogodki v Knjižnici Šmartno ob Paki

S 1. januarjem 2022 se je povečal odpiralni čas Knjižnice Šmartno ob Paki, in sicer je od tega dne knjižnica na novo odprta tudi ob sredah od 12.00 do 16.00 ter v poletnem času še ob četrkih od 10.00 do 14.00.

V mesecu juliju smo v knjižnici ponovno gostili Čebelarški kotiček, ki je del projekta Čebela BERE med. Kotiček je zasnovan za interaktivno uporabo s spremljajočimi lesenimi igrami. V tem času, smo ponovno na obisk v knjižnico povabili vrtčevske skupine ter lokalnega čebelarja. V tem času smo organizirali tudi zabavne torke: obiskovalci so lahko v času odprtosti knjižnice izdelovali čebelje knjižne kazalke, ustvarjali, se igrali z družabnimi igrami ali pa se udeležili čebelje lego robotike. Projekt Čebela BERE med se je zaključil 31. 10. 2022. V mesecu oktobru in novembru smo izpeljali bralnosposodbujevalno akcijo ob 100. obletnici rojstva Ele Peroci. V ta namen so bile v knjižnici izpostavljene njene knjige, obiskalo nas je več vrtčevskih otrok, ki so lahko prisluhnili pravljici Muca Copatarica. Tri vrtčevske skupine so sodelovale pri likovnem natečaju Mačji portret. Njihovi izdelki so krasili razstavo v mesecu decembru. V sodelovanju z Vrtcem Sonček smo izvedli popoldansko bibliopedagoško dejavnost za otroke in starše. Predstavili smo jim predšolsko bralno značko, knjige, ki so bile v preteklem letu nagrajene z zlato hruško, ter knjižnični bonton.

Največja pridobitev je bila ureditev prostora v zadnjem delu knjižnice, kjer smo uredili čajno kuhinjo in bralni prostor.

8.4 Prireditve in dogodki za uporabnike s posebnimi potrebami

Knjižnica Velenje izjemno dobro sodeluje z ustanovami in društvi v lokalnem okolju, ki združujejo ljudi s posebnimi potrebami. Tako varovancem Centra za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje (CVIU) nudimo različne oblike bibliopedagoškega dela (pravljične ure, vodstvo po knjižnici, odprtja razstav (v okviru katerih predstavijo svoje izdelke), sodelovanje pri Pikini bralni znački in projektu Ristem s knjigo ...). V letu 2022 lahko izpostavimo tri večje dogodke:

- April: odprtje razstave likovnih del učencev CVIU Velenje, ki je bila posvečena mesecu zavedanja o avtizmu. Izdelki razstave z naslovom CVIU Velenje pušča sledi, so bila na ogled postavljena različna dela, ki so izražala barvitost, ustvarjalnost in vztrajnost učencev. Z unikatnimi izdelki so dokazali, da likovno izražanje nima meja in da lahko tudi oni pustijo sledi na tem področju.
- Maj: CVIU Velenje in Knjižnica Velenje z roko v roki do lahkega branja: predstavitev tipne slikanice Hitri počasne, ki je nastala po izvirnem delu Jerneja Kuntnerja. Zgodba je napisana v lahko berljivi obliki. Tipna slikanica je nadvse primerna za otroke z okvarami vida, motnjami v duševnem razvoju, otroke z disleksijo. Poleg avtorja knjige Jerneja Kuntnerja, so bili gosti še dr. Aksinja Kermauner, Tatjana Knapp ter Ina Sulić, ki z jetniki v zaporu Koper pripravlja tipne slikanice.
- November: ob dnevu splošnih knjižnic smo otvorili novo knjižnično zbirko Lažje berem. Ob tem smo predstavili knjižno delo avtorice Sabine Breznik (nekdanje dijakinje CVIU Velenje), Puran Peter, ki ga je predstavila s kamišibajem.

Aktivno sodelujemo s Knjižnico slepih in slabovidnih Minke Skaberne. V letu 2022 smo obogatili zbirko zvočnih knjig, ki obsega že okrog 50 naslovov, dobimo pa jih v dar od izdajatelja Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije. V glavnem so to dela slovenskih avtorjev (romani, kratka proza) za odrasle in tudi za mladino. Po zvočnicah naši uporabniki vedno bolj posegajo, ne samo osebe s posebnimi potrebami, ampak tudi starejša populacija, ki ima težave z vidom. Povečala se je izposoja zvočnih knjig preko mobilne aplikacije AUDIBOOK ter izposoja elektronskih knjig Biblos. Člani knjižnice si morajo za prenos e-knjig in namestitvev aplikacije Audibook ustvariti geslo. Podrobnejša navodila dobijo v knjižnici in na naši spletni strani. V skladu z zahtevami ZDSMA smo prilagodili spletno stran knjižnice:

- izbira kontrastne barvne sheme,
- izbira druge pisave in velikosti,
- izbira pisave za uporabnike z disleksijo,
- večja velikost kazalca miške,
- skok na glavno vsebino, ki je kot prva povezava dostopna s tabulatorjem na vseh straneh,
- pomik po meniju s smernimi tipkami ali tabulatorjem in skok iz postavke podmenija na nadrejeno postavko s tipko ESC,
- prikaz trenutne lokacije tabulatorja,
- samodejni skok tabulatorja v pojavno okno,
- izhod iz pojavnega okna s tipko ESC.

Nadaljujemo izvajanje bralnega krožka, Moč branja, ki je namenjen vsem odraslim, še posebej ranljivim skupinam, kot so slepi, slabovidni, odrasli s specifičnimi težavami, starejši ipd. Srečujemo se enkrat mesečno. Že vrsto let izvajamo bralne urice v domovih za starejše, v Topolšici in Velenju. Tudi te čajanke potekajo enkrat mesečno. V predverju knjižnice, kjer se izvajajo prireditve, imamo montirano slušno zanko, ki omogoča osebam z okvaro sluha spremljanje prireditev in lažjo komunikacijo. Glede na povpraševanje uporabnikov izvajamo tudi dostavo gradiva na dom. Namenjena je vsem, ki zaradi invalidnosti, starosti ali težje bolezni s težavo pridejo do knjižnice. Okrepili smo sodelovanje z Društvom NOVUS. V okviru projekta »Razvoj in izvajanje dolgih programov socialne aktivacije ter opolnomočenje oseb za lažji vstop na trg dela, v knjižnici izvajamo različne aktivnosti za zainteresirane osebe iz omenjenega programa. Gre predvsem za predstavitev knjižnice ter njihovo pomoč pri pospravljanju in urejanju polic. Umestitev notranje taktilne poti za slepe in slabovidne osebe, od vhoda knjižnice do oddelka izposoje, kjer knjižničar sprejme slepo ali slabovidno osebo in ji je v pomoč pri orientiranju v prostorih knjižnice, se je izkazala za zelo dobrodošlo, saj slepemu in slabovidnemu uporabniku omogoča samostojni dostop do knjižničnih uslug. Tudi v prihodnje se bomo trudili, da bomo čim dostopnejši vsem uporabnikom, še posebej invalidom, ki jim nudimo brezplačno članarino ter uporabnikom s posebnimi potrebami in tako s svojo dejavnostjo in pozitivnim odnosom prispevali k izboljšanju njihovega življenja v naši lokalni skupnosti.

9 PROMOCIJA IN OBVEŠČANJE

V Knjižnici smo se vseskozi trudili obveščati javnost in uporabnike o režimu odprtja knjižničnih enot, razstavah in prireditvah. Redno smo sodelovali z gostovanji na VTV, Radiu Velenje, ŠOP, Listu občine Šoštanj in v Našem času, kjer smo predstavljali tudi prihajajoče dogodke, spremembe v poslovanju knjižnice in poročila z dogodkov. V samih knjižničnih enotah smo redno opozarjali na dogodke in razstave s priložnostnimi plakati, z mesečnimi zloženkami našim članom in uporabnikom po navadni pošti, močno pa smo povečali tudi dosegljivost naših e-obvestil preko elektronske pošte.

10 IZOBRAŽEVANJE IN RAZVOJ KADROV

V Knjižnici Velenje posebno pozornost posvečamo temu, da imajo strokovni delavci opravljen strokovni bibliotekarski izpit. Direktor je v predpisanem roku izpolnil zakonsko obveznost pridobitve naziva Bibliotekar z opravljenim bibliotekarskim izpitom. Sodelavec, ki nima formalne bibliotekarske izobrazbe, opravlja Študijski program za izpopolnjevanje, Smer za izpopolnjevanje iz bibliotekarstva za bibliotekarski izpit (ŠPIK-B), ki ga razpisuje Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. Dve sodelavki sta vključeni v nadaljevalni izobraževalni program na fakulteti: ena je študentka 3. letnika visokošolskega programa Management v sociali in izobraževanju, Doba fakulteta, druga je študentka Univerze v Ljubljani, Interdisciplinarni doktorski študijski program Humanistika in družboslovje, področje Andragogika.

11 INFORMATIKA

V naslednjih nekaj letih nas bo tehnologija RFID spremljala v vseh treh enotah. V letu 2022 smo namestili dva RFID čitalca za izposajo v krajevnih knjižnicah (Šoštanj in Šmartno ob Paki) ter tako posodobili proces izposoje.

V Knjižnici je za uporabnike na voljo 35 osebnih računalnikov z dostopom do interneta, samo v enoti Velenje pa 22. Vsi računalniki imajo nameščen programski paket Microsoft Office. Za uporabo kataloga COBISS+ je namenjenih 5 računalnikov. Osebnih računalnikov lahko z vpisom uporabniškega imena in gesla uporabljajo le člani. Uporabniki, ki niso člani knjižnice in želijo uporabljati računalnike, lahko uporabljajo računalnik, kjer vpis uporabniškega imena ni potreben. Uporaba računalnikov je v Knjižnici brezplačna.

V Knjižnici je omogočeno tiskanje s pomočjo Printbox-a, ki je samopostrežni kiosk za tiskanje, kopiranje in skeniranje in je na voljo na različnih lokacijah po Sloveniji.

V Knjižnici Velenje se lahko uporabljajo tri brezplačna brezžična omrežja: Eduroam, Libnet in Knj-veljav. Eduroam (education roaming) je mednarodna federacija brezžičnih omrežij za uporabnike iz izobraževalne in raziskovalne sfere. Študenti, učenci, pedagogi, raziskovalci in drugi lahko uporabljajo vsako brezžično omrežje eduroam, v Sloveniji ali tujini. Za uporabo je potrebno le odpreti prenosnik in to ne glede na to ali na domači ustanovi ali v tujini. Brezžično omrežje KNJ-VEL-JAV je dostopno za vse uporabnike (prijava z javno dostopnim geslom), za člane knjižnice pa je dostopno brezžično omrežje Libnet, ki omogoča identifikacijo uporabnikov preko Cobiss podatkov.

Spletna stran Knjižnice Velenje www.knjiznica-velenje.si

Spletna stran knjižnice Velenje www.knjiznica-velenje.si je lani zabeležila 5.816 obiskov in 9.871 ogledov strani. Spletno stran je uporabilo 3.807 različnih uporabnikov, ki so na spletno stran dostopali neposredno in ne preko drugih spletnih strani. Večino dostopov na spletno stran knjižnice beležimo iz Slovenije (90,17 %), ostali dostopi so zabeleženi predvsem iz sosednjih držav. Največ uporabnikov uporablja brskalnik Chrome (67,14 %), sledi Edge (12,93 %) ter Safari (9,34 %). Operacijski sistem, ki se uporablja za dostop do naše spletne strani, je v največji meri še vedno Windows (46,18 %), na drugem mestu je Android (42,30 %), na tretjem iOS (8,98 %).

Spletna stran prva berila

21. septembra 2018 je bila otvoritev stalne zbirke Prvih beril. Ob tej priložnosti smo izdelali spletno stran www.prvaberila.si, ki ima dva glavna namena; prvi je spletna predstavitev zbirke Prvih beril in osnovna informacija o postavitvi v Knjižnici, drugi namen pa je spletna stran kot pripomoček pri vodenju po razstavi. V razstavišču se spletna stran lahko uporablja na ekranu na dotik. V času od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 je bilo zabeleženih 1.617 ogledov strani, seveda so v to vštetni ogledi preko svetovnega spleta kot tudi ogledi, ki so bili opravljeni v razstavišču.

Spletna stran Šaleški biografski leksikon

Spletno stran je v obdobju 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 obiskalo 4.993 uporabnikov.

Družbena omrežja

Dogodke, ki jih organizira Knjižnica, objavljamo in promoviramo na spletni strani in družbenih omrežjih, Facebooku in Instagramu. V letu 2022 smo imeli na Instagramu 80 objav ter 827 sledilcev, na Facebooku pa 840 objav s 4.565 sledilci.

Mobilne aplikacije Knjižnice

Za uspešno komunikacijo s Knjižnico so na voljo različne brezplačne aplikacije. Med najbolj pogostimi uporabljenimi sta aplikaciji:

- mCobiss, ki se uporablja za pregled izposojenega gradiva, podaljševanje roka izposoje, rezervacije ali naročanje gradiva, medknjižnično izposoja in člansko izkaznico;
- eFollowr, ki se uporablja za pregled prireditvev, ki se odvijajo v Knjižnici. Z vpisom si lahko uporabniki uredijo obveščanje o prireditvah in dogodkih, ki jih prejmejo preko potisnega sporočila na telefonu.

12 FINANČNO POSLOVANJE

Prihodki so znašali **1.314.705,51 €**, od tega je bilo nejavnih prihodkov 64.069 € (4,87 %). Prihodki so bili izvedeni pravočasno in v skladu s podpisanimi pogodbami z vsemi tremi občinami in ministrstvom za kulturo (nakup gradiva).

Odhodki so znašali **1.311.313,36 €**, od tega so stroški dela predstavljali 61 % vseh odhodkov.

Primerjava odhodkov v EUR

Primerjava odhodkov v EUR	2020	2021	2022
Materialni stroški	151.489	123.456	136.332
Programski stroški	126.702	198.027	264.037
Tekoče vzdrževanje objektov	35.698	49.838	69.258
Računalniške storitve	16.089	20.843	17.466
Drugi odhodki	25.503	53.429	21.635
Stroški dela (zaposleni)	803.345	843.269	802.585
Skupaj odhodki	1.158.826	1.288.862	1.311.313

Presežek prihodkov nad odhodki v letu 2022 znaša **3.378,63 €**

Odhodki so bili ob manjših odstopanjih realizirani v skladu s sprejetim finančnim načrtom. Investicij v osnovna sredstva je bilo 63.350,85 €. Finančno poslovanje Knjižnice Velenje je bilo v letu 2022 stabilno, proti koncu leta se je že odražalo povišanje cen materialnih stroškov, plač in nakupa knjig. Z začetkom leta se je zamenjal tudi lastnik večinskega deleža objekta Center NOVA, ki je preko novega upravnika tudi močno zvišal cene upravljanja z objektom. Knjižnica Velenje kot upravljalca dela objekta, ki je v lasti MO Velenje, na to ni imela nobenega vpliva.

13 INVESTICIJE, VZDRŽEVANJE OBJEKTOV IN OPREME, NAKUPI

V letu 2022 je bilo investicijsko vloženi sredstev v osnovna sredstva Knjižnice v višini 63.350,85 €. Zaključena je bila druga faza avtomatizacije procesov vračanja/izposoje gradiva, dodatno smo posodobili in poenostavili nameščanje RFID nalepk na celotno knjižnično gradivo in ob koncu leta tudi poenotili sistem izposoje v vseh treh enotah Knjižnice. Dogovor z novimi večinskimi lastniki objekta Center NOVA glede vlaganj v objekt se je v celoti izvajal in po dolgih letih smo jeseni ugotavljali, da nam ni potrebno več ob vsakem dežju nastavljanje lovilnih posod v Knjižnici. Nekaj težav se je sicer še dogajalo, brez njih v tem objektu pač ne gre, saj nad nami (zelo dobro) deluje kavarna, ki pa ima iztrošeno opremo in iz preteklosti slabo vzdrževano instalacijsko omrežje. Skozi dolgo vroče poletje smo komajda še vzdrževali kolikor toliko soliden režim hlajenja prostorov Knjižnice in na koncu, po večkratnih intervencijah, zamenjavah ventilov in varovalk ter skoraj vsakodnevnem pregledovanju agregata na strehi objekta, ugotovili, da je za naslednjo sezono potrebno pristopiti k celoviti sanaciji in prenovi hladilnega sistema ter instalacij, ki so povezane s sistemom hlajenja. V letu 2022 so bila zamenjana vsa svetila v matični enoti in dodatno zamenjane elektro instalacije. Na razpisu Ministrstva za kulturo smo pridobili sredstva za nakup računalniške opreme, s katerimi smo ob zagotovitvi lastnih sredstev močno prenovili in zamenjali večji del računalniške opreme. Z vzpostavitvijo novih omar na domoznanskem oddelku smo omogočili prostorske pogoje za nadaljnjo širitev in strokovno urejanje zbirke, predvsem pa za preglednejše hranjenje domoznanskega gradiva. Že nekaj let smo ugotavljali, da nam za različne razstave primanjkuje ustreznih vitrin, zato smo nabavili osem novih vitrin. Prenovila se je kuhinja v matični enoti, saj smo ugotavljali, da je ob ponovnem vzpostavljanju večjih prireditev, potrebno za to zagotoviti tudi ustrezne higienske razmere. Zaradi dotrajanosti smo zamenjali pohištveno opremo v mladinski sobi matične knjižnice in del opreme v upravnem delu Knjižnice. Zaradi vandalizma smo zamenjali dve šipi in obenem z menjavo omogočili tudi dodatno prezračevanje prostorov matične enote.

V letu 2022 smo vzpostavili sistem štetja spremljanja fizičnih obiskov s posebnima detektorjema, kar nam bo omogočilo v bodoče natančnejši pregled o dejanski fizični obiskanosti (razstav, prireditev...) po različnih dnevih, pa tudi razmislek glede morebitnega prilagajanja delovnega časa obratovanja matične knjižnice.

Prenovila se je kuhinja v enoti v Šmartnem ob Paki, ki služi tudi za izvajanje različnih delavnic. V enoti v Šoštanju se je celovito prenovil vhod, generalno očistila tla in zamenjala podoba na oknih, ki zato prijaznejše predstavljajo zunanjo podobo knjižničnih prostorov v Kajuhovem letu. Skupaj z ustanoviteljico smo zamenjali celoten videonadzorni sistem v matični Knjižnici, ki sedaj omogoča zelo natančno sledenje ob morebitnih krajah opreme in gradiva Knjižnice ali neodgovornem obnašanju peščice nekulturnih obiskovalcev Knjižnice.

14 KADROVSKE ZADEVE

V letu 2022 je bilo v Knjižnici zaposlenih z različnim statusom skupaj trideset delavcev, od tega petindvajset delavcev za nedoločen čas. Zaradi dolgotrajnih bolniških izostankov dveh delavk smo zaposlovali za določen čas. Spor na delovnem sodišču z bivšo zaposleno v enoti Šmartno ob Paki, ki je v letu 2021 prejela s strani direktorja odpoved zaposlitve, se je zaključil z odločitvijo, da je ni potrebno več zaposliti. Zato smo v enoti Šmartno ob Paki zaposlili delavko za nedoločen čas. V soglasju z občino Šoštanj smo zaposlili delavca za nedoločen čas, ki se delno financira iz proračuna občine Šoštanj. Upokožitev v letu 2022 ni bilo. V letu 2022 je knjižnica imela odobren en program javnih del, ki je bil v celoti izkoriščen.

Preglednica 2: Delavci knjižnice, ki so v rednem delovnem razmerju⁴

	delavci, ki opravljajo knjižničarska dela	tehnični delavci in informatiki	uprava, administrativni in finančni delavci	SKUPAJ
redno zaposleni za nedoločen čas	18	0	4	22
zaposleni za nedoločen čas s krajšim delovnim časom	3	0	0	3
redno zaposleni za določen čas	2	0	1	3
zaposleni za določen čas s krajšim delovnim časom	2	0	0	2
SKUPAJ				30

Preglednica 3: Stopnja izobrazbe delavcev knjižnice

	dipl. bibliotekarji	dipl. bibliotekarji z BI ⁵	priučeni dipl. bibliotekarji	priučeni knjižničarji	drugi knjižnični delavci	SKUPAJ strokovni delavci	SKUPAJ
Nedokončana OŠ (raven 1)					1		1
OŠ (raven 2)	0	0	0	0	1	0	1
SŠ (raven 3, 4)	0	0	0	0	0	0	0
SŠ (raven 5)	0	0	0	1	6	1	7
Visoka strokovna in višja (raven 6/1)	0	3	0	1	2	4	6

⁴ število oseb na dan na 31. 12. 2022

⁵ BI – bibliotekarski izpit

Visoka strokovna in višja (raven 6/2) Univerzitetna izobrazba (raven 7) Magisterij (raven 8/1) Doktorat (raven 8/2)	0	2	0	0	0	2	2
SKUPAJ	0	8	9	2	11	19	30

ZAKLJUČEK

Dejstvo je: knjižnična dejavnost v Šaleški dolini je preživela zelo posebno obdobje epidemije Covida 19 in ukrepov, ki so – večkrat močno nekonsistentno – begali tako nas, kot obiskovalce Knjižnice. Naša najpoglavitejša usmeritev v letu 2022 je bila v celotnem našem opravljanju dela prvenstveno namenjena vrnitvi bralcev h knjigi, obenem pa tudi k obiskovanju naših dogodkov, prireditev in razstav. V program smo na začetku leta 2022 zapisali, da moramo v prihodnje tudi zaradi tega dati večji poudarek sodobnim načinom poslovanja oziroma komuniciranja z uporabniki, da bomo z njimi ohranili (obnovili) in povečali tesen in kontinuiran stik. Podatki kažejo, da nam je kar uspevalo. Močno se je povečalo število članov Knjižnice, celo nad raven leta 2019, obisk prireditev in ostalih dogodkov se je močno povečal. Pravilna je bila odločitev, da smo uvedli tudi razstave na osrednjem hodniku, saj so s svojo atraktivnostjo privabile mnogo ljudi, ki v Knjižnico sicer zagotovo ne bi prišli. Pomembno sporočilo splošni javnosti tako je, da Knjižnica postaja vse bolj tudi socialna ustanova v smislu druženja. Sprejem Strateškega načrta 2023-2027 vključuje še posebej komponento zunanjega okolja: sodelovanje z institucijami, civilnodružbenimi organizacijami in interesnimi skupinami pomeni korak naprej k odpiranju Knjižnice navzven, v komuniciranje z javnostjo!

Tudi z okrepljeno (tudi kadrovsko) domoznansko dejavnostjo smo načrtali pomembne korake h krepitvi vloge Knjižnice v prostorih Šaleške doline. To je pomembno sporočilo navzven, da bo obširno digitalizirano gradivo, ki ga je Knjižnica izvedla v zadnjih letih, približano javnosti. Z vzpostavitvijo Digidoma kot centralnega javnega portala vsega objavljenega in produciranega na naših tleh v preteklosti, postajamo vse bolj tudi servis javnega spomina.

Skratka, Knjižnica in knjižničarstvo dokazujeta, da sta (lahko) kos spremembam, ki se dogajajo okoli nas. Še enkrat pa ponavljamo, naše temeljno poslanstvo je nuditi kvaliteten in širok izbor kvalitetnega knjižničnega gradiva in ostalih kredibilnih informacijskih virov. Ker vemo, da bo tako preživela klasična »knjiga«, vemo tudi, da bo Knjižnica postajala vse bolj tudi mesto srečevanja različnih družbenih skupin in kreativnih posameznikov.

Zapisali smo v začetku leta 2022 in ta napoved na koncu tudi drži: sooblikovanje knjižnice z uporabniki bo odslej še bolj stalnica delovanja Knjižnice!

Drago Martinšek, direktor, l.r.

Celotno oblikovano besedilo poročila s preglednicami in fotografijami je dosegljivo na:

<https://www.knjiznica-velenje.si/knjiznica/dokumenti-knjiznice-2/>